

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In Qua Tractatur De Contractu Et Sacramento Matrimonii

Bosco, Jean a

Lovanii, 1678

Concl. XVI. Fornicatio Sponsæ non est propriè adulterium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73432](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73432)

cit commissum esse, ubi puella, de cujus ante nuptias nihil actum fuerat, videatur abducta. Hæc Pontifex.

Ex quibus verbis arguit Gratianus, dicens: *Cum ergo hæc illicito coitu sit corrupta, cumque ita sit abducta, id est, à domo patris ducta, quod de ejus nuptiis nihil ante actum fuerit, raptam appellandam negari non potest. Sed non omnis illicitus coitus, nec cujuslibet illicita destitatio raptus appellatur. Aliud enim est fornicatio, aliud stuprum, aliud adulterium, aliud incestus, aliud raptus. Et infra, postquam definit fornicationem & stuprum, subjungit: Adulterium vero est alieni tori violatio. Unde adulterium dicitur, quasi ad alterius torum accessio. Igitur hæc est definitio Gratiani, & non Gelasii. Cujuscumque sit, bona est, & idem ex illa bene probatur Conclusio.*

476.
Probatur 2.
ex l. 6. ff. ad
leg. Jul. de
Adult.

Probatur secundò, inquit Sanchez, ex leg. Inter, 6. in principio ff. ad Leg. Jul. de Adulteriis, ibi: *Proprie adulterium in nuptiam committitur. At sponsa de futuro non est nupta; ergo accessus ad illam adulterinus non est. Ita docet Gloss. cap. Quidam desponsavit, 27. q. 2. verb. Sed mæchus, ubi sic ait: Si fuit sponsa de presenti, quod magis videtur ex eo, quod dicit, non potuit ei commiscere; quia ad id sponsus jam devenerat ut tentaret, quod non potuit, aliquo impedimento impeditus. Velsi fuit sponsa de futuro, cum qua non committitur mæchia, id est, adulterium: dic mæchus & mæcha fornicarius & fornicaria: quia fornicatio mæchia dicitur: arg. 32. q. 4. Meretrices. Et hoc est quod sequitur: Fornicationis quidem vindictam sustineat. Hæc Gloss.*

Covarruv.

Quam sequitur Covarr. in 4. decret. de Spons. c. 1. n. 12. citans aliam Gloss. in cap. Discretionem, 6. de Eo qui cognovit &c. quæ cum sponsa tantum de presenti adulterium committi notat. Sed Covar. de suo adjunxit *Tantum*. Hæc sunt verba Gloss. verb. *Reatum Adulterii: Quia primus est maritus illius, & non secundus. Et est hoc notabile, quod adulterium committitur cum sponsa nondum cognita à viro: unde si aliis commisset adulterium posset accusari à sponso, ff. de Adulteriis, Miles, §. Quærebatur, supra de furejurando, Quem admodum; quia injuria facta est ei, ff. de Injur. Item apud §. Sponsum. Hæc Glossa.*

477.
Quid doceant
Glossæ
de hac controversia.

Idem & non aliud docet Gloss. cap. Si vero, 3. de Sentent. excoic. verb. *Cum uxore*, dicens: *Idem est in sponsa de presenti, quia & lex permittit illam accusare jure mariti, ff. de Adult. Si uxor, §. 1. Ergo tantum in sponsa de presenti, non rectè sequitur. Ut etiam non valet hæc Consequentiæ; adulterium committitur cum sponsa de presenti; ergo cum sponsa tantum de presenti.*

Et sanè si Glossis decernendum est, Gloss. in leg. Inter, supra pro Conclus. allegatam, verb. *In nuptiam*, nuptiæ annumerat sponsam

de futuro, ibi: *Vel sponsam alienam, in C. eod. leg. Propter, & ff. eod. l. Si uxor §. Divi, sequentis tenoris: Divi Severus & Antoninus rescripserunt etiam hoc idem (puta adulterium) in sponsam vindicandum, quia neque Matrimonium qualecumque (scilicet consummatum, vel non consummatum) nec spem Matrimonii (quæ habetur per sponsalia de futuro) violare permittitur. Porro tenor leg. Propter, hic est: Propter violatam virginem adultam, qui postea maritus esse cepit, accusator justus non est, & ideo jure mariti crimen exercere non potest, nisi puella violata sponsa ejus fuerat.*

Accedat lex: Miles, 10. ff. eod. in qua §. 7. ita habes: *Quærebatur, an jure mariti posset accusare vir eam feminam, quæ cum ei desponsa fuisset, alii in Matrimonium à patre fuisset tradita. Respondit, novam rem institueret hujusmodi accusatorem existimo, qui adulterii crimen obicere desiderat: propter hoc tantum quod priori sibi desponsa puella, à patre in Matrimonium alii fuerit tradita.*

Ubi dum sponsam (indubie de futuro) alteri à patre nuptui collocatam, jure mariti accusandi facultatem sponso negat, aliis in casibus concedere videtur. Ita Pontius lib. 12. c. 6. n. 6. ubi propter leges civiles, jam allegatas, existimat, jure civili etiam sponsam violatam accusare posse sponsum jure mariti, adeoque copulam cum sponsa de futuro jure civili esse adulterium. Addit autem; turpiter errare Sanchium l. 1. disp. 2. n. 3. cum in dicta lege: *Si uxor*, sponsæ nomine intelligit desponsatam de presenti. Nam, inquit, cum sponsa de presenti non est spes Matrimonii, sed Matrimonium. Hæc ille.

Sed mihi videtur, multò turpius errare Pontium, dum falso id imponit Sanchio, ut ostendo ex genuina, responsione Sanchii ad istam legem, quæ talis est: *Ad primum argumentum prioris sententiæ (desumptum ex leg. Si uxor) respondent Covarruvias, Greg. Lop. n. 2. citati & Alex. Carterius, ibi relatus, concedi vindictam sponso, non ratione adulterii; sed quia est atrox injuria sibi illata. Ad 2. (quod desumebatur ex leg. tit. 17. p. 7. in principio ibi: Adulterio &c.) dico, intelligi eam legem de sponsa per verba de presenti, nondum cognita: & ita sentit non tantum committi adulterium cum uxore jam cognita, sed etiam cum sponsa de presenti nondum cognita. Ita Sanchez.*

Ecce quomodo Pontius responsionem Sanchii ad 2. applicet primo argumento, arbitror defectu attentæ lectionis, quæ tamen necessaria erat, ut prudenter diceret, ipsum turpiter errare. Communiter & verè dicitur: *Quandoque bonus dormitat Homerus.*

Atque ut Sanchez sic respondisset, putari ne quòd propterea turpiter errasset? Sanè ea responsio adscribitur Bartolo in præfatam

L. 13. ff. ad
leg. Jul. de
Adult.

L. 7. Cod.
eod.

L. 10. ff.
eod.

478.
Pontius pu-
tar fornicat
iorem spon-
se jure civil.
is esse adul-
terium.

Covarruvias
Sanchii
magis
turbat

479.
An in l. 17.
ff. de leg.
48

Inl. de Ad- legem, ubi sic ait: Certè spes proprie dicitur ex
ul. nomine aliqua causa de presenti, vel qua habebat de-
sponsa posse pendentiam de presenti: sic hinc spes Matrimonii
intelligi dicitur, quando sponsalia sunt contracta de præ-
senti; secus si non essent contracta sponsalia; nam
sponsa de tunc non diceretur spes Matrimonii, ut infra ead.
Bartholus; leg. §. Si quis uxorem. Hæc ille.

Porro sic sonat iste §. Si quis uxorem suam
velit accusare, dicatque eam adulterium admi-
7. Cod. sisse, antequam sibi nuberet, jure viri accusatio-
nem insinuare non poterit; quia non, cum ei nup-
ta est, adulterium commisit. Ubi Bartholus: Ex
478. isto §. Nota ad hoc, quod quis accuset jure mariti,
oportet quod tempore adulterii commissi esset ma-
ritus; & ideo sic debet poni in libello, quod
tempore commissi adulterii erat ejus uxor. Jam
autem sponsus de futuro, in stricta significa-
tione non venit nomine mariti, neque spon-
sa de futuro, nomine uxoris. Cum ergo illa
accusatio sit odiosa, utpotè concessa in po-
nam delicti, liquet profectò, nomine uxoris
ibi non venire sponsam de futuro, sed solum
de presenti; neque nomine mariti sponsum de
futuro, sed dumtaxat sponsum de presenti.

Quid ni ergo similiter in §. Divi, secun-
dum Bartholum, nomine sponsæ non veniat,
nisi sponsa de presenti? Nam remittit se ad
§. Si quis uxorem, in quo nomine uxoris, ut
jam vidimus, non venit sponsa de futuro. Et
tunc in §. Divi, per spem Matrimonii intel-
ligi debet spes copulæ carnalis, sive spes Ma-
trimonii consummati.

Interim Bartholum conatur excusare Co-
var. supra n. 9. dicens. Secundò ex his patet
l. Si uxor. §. Divi, ff. de Adult. dum coitum
alterius cum sponsa vindicare permittit, in
sponsa, quam de futuro vocamus, intelligen-
dam esse, ut propriam Jurisconsultorum sig-
nificationem sequamur. Nec huic interpre-
tationi Barthol. ibi adversatur, dicens, spem
Matrimonii, quam ibi violari prohibet lex,
intelligi, quando sponsalia jam sunt contra-
cta de presenti: non enim exigit Barthol.
sponsalia, quæ nos de presenti vocamus esse
contracta: sed contractum sponsaliorum jam
præcessisse cum promissione præstandi futu-
rum consensum conjugalem, ut spes Matri-
monii dici possit: Nam aliàs, inquit ipse,
sponsalibus non præcedentibus non diceretur
spes Matrimonii, ex ead. leg. §. Si quis uxorem,
ubi maritus non accusat uxorem propter
adulterium, quod commiserat ante Ma-
trimonium contractum, cum ibi nulla spon-
salia ipsium Matrimonium præcesserint. Nec
debet opinari, ita ineptum Bart. sensum
fuisse, ut minimè putaret, spem Matrimonii
dici post sponsalia, futurum Matrimonium
promittentia. Id verò constat Bart. advertisse,
non posse dici spem, nisi ex aliquo actu præ-
cedenti. Hucusque Covar.

481. Sed contrà; Bart. §. Divi, intelligit de vin-

dicanda fornicatione sponsæ jure adulterii,
nam remittit se ad §. Si quis uxorem, ubi mani-
festè agitur de vindicta jure adulterii; jam
autem, ut fatetur ipse Covar. supra n. 13.
sponsus de futuro non vindicat fornicationem
sponsæ de futuro jure adulterii: ergo Bart.
non loquitur de sponsa de futuro, sed dum-
taxat de presenti: non quòd putaverit, nul-
lam spem Matrimonii posse dici post spon-
salia de futuro, sed non posse dici talem spem,
cujus violatio constituat propriè dictum
adulterium. Deinde; unde constat Covar. in
§. Si quis uxorem, nulla sponsalia ipsum Ma-
trimonium præcessisse? Gratis ergo hoc di-
citur, cum ordinariè soleant præcedere, neque
verbum aliquod sit in illo §. quod ea exclu-
dat.

Quidquid sit de mente Bartoli, non de-
sunt, qui ita intellexerunt §. Divi, quos ibi-
dem citat Covar. quamvis ipse intellectum
istum putet fallum, & ab illius legis vero
sensu alienum. Igitur Covar. existimat, illum
§. intelligendum de sponsa de futuro, negat
tamen indè sequi, quòd cum sponsa alterius
committatur adulterium, contra Gloss. in
cap. Quemadmodum, de jurejurando & alios
Auctores, quos citat. Respondet autem ad
illum §. ex rescripto Imperatoris licere spon-
so coitum alterius cum sponsa vindicare, non
tamen ex eo, quòd ille coitus sit adulterinus;
sed vel quia injuria atrox sponso infertur,
propter spem Matrimonii, undè sponsus non
vindicat hanc fornicationem, eò quòd sit ad-
ulterium; sed ratione atrocis injuriæ sibi il-
late; quemadmodum injuriam sponsæ illa-
tam, vindicare licet ob eandem Matrimonii
spem, l. Item apud Labeonem. §. Sponsum quo-
que. ff. de Injuriis, vel saltem in dict. §. Divi,
sponsus non vindicat illam fornicationem
jure adulterii, quòd mihi fat est. Hæc ille.

Cui si objicias §. Si minor, ead. leg. Si mi-
nor 12. annis, in domum deducta, adulterium
commiserit, mox apud eam ætatem excesserit,
cæperitque esse uxor, non poterit jure viri accu-
sari ex eo adulterio, quòd ante ætatem nupta
commisit, sed vel quasi sponsa poterit accusari ex
rescripto divi Severi, quòd supra relatum est.

Respondet n. 14. Loquitur in accusatio-
ne, quæ fit jure sponsi, non jure adulterii,
quòd aperte ex ejus litera constat. Vel erit
ille textus intelligendus in sponsa ad domum
traducta: cum qua ex illa traductione con-
sensus conjugalis saltem tacitus intercesserit,
cùm illa esset nubilus, malitiâ supplente æta-
tem, ut ibi constat; & probatur hic tradu-
ctionis effectus in leg. Mulierem, ff. de Ritu
nupt. Mulierem absentem per litteras ejus, vel per
nuncium posse nubere placet, si in domum ejus
deduceretur. A lege tamen sponsa appellatur
ante duodecimum annum traducta, non
uxor; quia lex illam ætatem uxoris statu-

Contra ar-
guitur.

482.
Covarruv.
negat debere
§. Divi, in-
telligi de
sponsa de
presenti.

483.
Objectio.

Solutio.
Covarr.

L. §. ff. de
Ritu nupt.

L. 14. ff. de Sponfalibus. ff. de Sponfalibus. Hæc ille.

484. Sed, ut ab ultimo incipiamus; in hac lege nihil dicitur de anno duodecimo, sed tantum in genere: *In sponfalibus contrahendis ætas contrahentium definita non est, ut in Matrimoniis.* Quæ autem ætas sit definita in Matrimoniis, lex ista non loquitur.

Contra primam expositionem facit; quod illa fornicatio in terminis vocetur adulterium, & ipsa, quæ fuit fornicata, appelletur nupta; quod ergo dicitur: *Non poterit jure viri accusari*, intelligendum videtur de jure viri post consummationem Matrimonii. Et tunc quidem habet locum 2. expositio, sed illa repugnat doctrinæ Covar. supra; scilicet, in rescripto Severi non intelligi sponfam de præfenti, sed tantum de futuro; cum tamen jus præfatio ad illud rescriptum se referat. Deinde contra primam expositionem notat Pontius supra n. 7. in jure nulli jus esse ad hanc accusationem, nisi marito aut extraneo.

485. Dicendum ergo, inquit ille, adhuc sponfam accusari jure mariti; neque obtare prædictam legem, cujus sensum mihi videtur affectus Cujacius lib. 6. Observat. cap. 16. Impubes uxor duci non poterat, sed bene sponfa haberi, dummodò infans non esset: necessarium tamen erat, ut nominatim sponfalia contraherentur. Undè si in domum duxisset eam impuberem, non factis sponfalibus, neque Matrimonium, neque sponfalia erant. At si sponfalia nominatim contracta essent, jam habebatur sponfæ loco, & illam, violari se passam, accusare jure mariti vir potest. Sensus ergo dictæ legis hic est: si impubes femina domum ducta fuerit, scilicet non contractis nominatim sponfalibus, & illa adulterium commiserit, non datur accusatio mariti jure, etiam si apud eum creverit, & postea uxor esse cœperit; sed vel quasi sponfa accusari poterit ex rescripto D. Severi. Si verò quasi sponfam domum duxerit, contractisque cum ea sponfalibus, etiam si impubes illa sit, accusari ab illo, jure mariti potest, juxta rescriptum D. Severi.

Atque idem est sensus Imperatoris in dict. leg. *Propter*, C. eod. *Propter violatam virginem adulteram* &c. Sensus est, ut ibidem interpretatur Cujacius, *Propter violatam*, id est, spontè corruptam, *virginem*, hoc est, impuberem, undè puberes devirginati sæpè vocati sunt, *adulteram*, id est, quæ postea adultera esse cœpit, vir accusator justus non est, nisi ea puella impubes, sponfa ejus fuerit. Quare cave à Gothophredo in dict. leg. *Propter*, aliter explicante. Hactenus Pontius.

486. Et verò quare caverem à Gothophredo, melius explicante? Nam in libris correctionibus non habetur in hac lege: *Virginem adulteram*; sed, *Virginem adultam*; quæ magis

significat puberem, quàm impuberem; & dato quod significaretur impubes (juxta Gloss. ibi lit. B. *Hanc vocem*, Virginem, *Quidam expungunt. Alii ita, virginem, quæ postea adulta esse cœpit*) equidem quæ, malitiâ præveniente ætatem, erat apta ad copulam; ergo poterat esse sponfa ejus non tantum de futuro, sed etiam de præfenti.

Deinde, contra sensum dictæ l. *Si uxor*, sic argumentor: Si nulla intercefferant sponfalia inter impuberem & puberem, qui eam in domum duxerat, quomodò posset accusari quasi sponfa, ex rescripto D. Severi, cum illud rescriptum non agat, nisi de ea, quæ contraxit sponfalia? Quippe ly, *Sponfa*, per se positum, non significat, nisi illam, quæ contraxit sponfalia. Et quomodò accusare poterit jure mariti, qui maritus non fuit, quando commissæ fuit fornicatio? Siquidem in principio ejusdem legis dicitur: *Si uxor non fuerit in adulterio, concubina tamen fuit; jure quidem mariti accusare eam non poterit, quæ uxor non fuit.* Quomodò ergo sponfus de futuro, accusare poterit sponfam de futuro jure mariti, cum nec sponfus maritus, nec sponfa uxor fuerit in adulterio? Igitur accusare non poterit sponfus de futuro sponfam de futuro, nisi jure sponfi aut extranei.

Quando ergo lex, *Propter*, significat, eum, qui maritus non fuerat, in violatione virginis posse exercere crimen jure mariti, si puella sponfa ejus fuerat, videtur intelligenda sponfa de præfenti, ante Matrimonii consummationem. Nec obstat, quod dicitur; *Qui postea maritus esse cœpit*, nam intelligi potest de marito post Matrimonii consummationem. Atque hæc factis de jure civili; & foro externo.

487. Quod attinet ad jus Canonicum, & forum internum seu conscientie, certum est, copulam cum sponso vel sponfa alterius de futuro, non esse propriè dictum adulterium; quia non est copula cum alieno vel aliena, quæ sola est propriè adulterium in jure Canonico, & foro conscientie, ut patet ex dictis in principio Conclus. Porro sponsum vel sponfam non esse alienum vel alienam, probatur ex eo, quod nondum jus corporis sui in alterum vel alteram transfulerit, sed solum promiserit transferre; sicut ergo non est fur, qui aufert rem, alteri promissam, aufert, inquam, ex consensu promissoris, quia non aufert rem alienam invito domino; sic itidem non est propriè adulter, qui cognoscit sponfam alterius, vel adultera quæ cognoscitur à sponso alterius; quia non aufert usum corporis, alteri pro tunc ex justitia debitum; quippe non debetur per sponfalia usus corporis, sed dumtaxat contractus de præfenti; adeoque faceret propriè injustitiam, qui illum contractum vi vel fraude impediret.

Hæc

488.
An Paludanus
opus opposi-
tum docent.

Hæc est communis Theologorum sententia, contradicente, ut putat Sanchez supra n. 1. Paludano 4. dist. 27. q. 1. a. 3. in principio, n. 7. ubi sic ait: Sicut vir adulteram non solum ejicere, sed etiam de adulterio potest accusare: sic sponsus sponsam potest de adulterio accusare, quasi jam Matrimonio initiato: quia nec Matrimonium, nec spem Matrimonii violare petmissum est. Hæc ille. Quæ commodè possunt intelligi de adulterio improprie sive inchoato seu initiato, sicuti sponsalia non sunt proprie Matrimonium, sed tantum inchoatum seu initiatum. Unde etiam sæpissime appellatur ab illo Auctore in eodem articulo fornicatio; quia proprie fornicatio est, id est, copula cum non sua, quæ tamen distingui videtur à communi fornicatione, quod hæc non tribuat jus accusandi, secus ista, secundum communiorem sententiam.

Quæstio ergo hæc pro magna parte est de nomine, an videlicet debeat vocari adulterium, an verò simplex fornicatio. De re constat, ut videbimus Sect. sequenti, propter eam copulam partem innocentem posse dissolvere sponsalia. Quæstio etiam realis est; an habeat specialem malitiam, in Confessione explicandam. Responso erit

CONCLUSIO XVII.

Probabile est, fornicationem sponsæ non habere specialem malitiam, in Confessione explicandam.

489.
Probat
Censur.
quæ dicuntur
Furtis &
Covar.

ITa tenet Pontius lib. 12. c. 6. n. 8. & ante ipsum Covar. in 4. decret. cap. 1. n. 18. & 19. ubi sic ait: Quarto colligitur ex his, eum, qui cum alterius sponsa de futuro fornicatus fuerit, non teneri ad confitendum Sacerdoti hanc circumstantiam seu qualitatem sponsaliorum, nec ipsamet sponsam ad hoc altringi, cum hæc qualitas speciem peccati non mutet: omnibus tamen injuriam passis satisfactio debetur: Receptum enim est frequentiori calculo, circumstantias, quæ non mutant criminis speciem, non esse revelandas Sacerdoti in interiori animæ judicio. S. Thomas in 4. dist. 17. q. 13. Florent. 3. part. tit. 17. c. 17. §. 5. Sylvest. in verb. Confessio. 1. q. 9. & verb. Circumstantia. ac Mart. Navar. quem præceptorem Salmanticæ habuimus: at nunc Coimbricæ non vulgari stipendio jus Canonicum profitentem, propter ejus summam juris utriusque sapientiam & mores integerrimos, veneramur; is, inquam, in c. Consideret, de Pœnit. dist. 5. in principio, dum tractatum de Circumstantiis

exactissimâ diligentia expendit, hanc communem opinionem probat. Hæc ille.

Sed quæro ego ab hoc Auctore, qui admittit, fieri sponso atrocem injuriam per copulam cum sponsa; quæro inquam, injuria ista quid est? Communiter definitur injuria; alieni juris violatio; ergo per copulam cum sponsa alterius violatur jus alienum; ergo hæc qualitas mutat speciem peccati; superaddit quippe peccato fornicationis, quod invenitur in copula cum sponsa alterius, peccatum injustitiæ, idque atrocis propter, quod conceditur vindicta sponso, secundum ipsum, ex leg. Si uxor, §. Divi. Vel ergo neganda est illa injuria, & satisfactio debita propter ipsam, saltem in foro conscientiæ, quidquid sit de foro civili; vel admittenda mutatio specifica peccati, & per consequens necessitas explicandi illam speciem in Confessione; aut certè alio modo definienda foret illa injuria, quam solet injuria in genere à DD. definir, ut non sit proprie dicta injuria, id est, ut jam jam dixi, juris alieni violatio, prout est proprie dictum adulterium; sed latius sumendo injuriam, ut sit rationabilis aliqua offensa sponsi seu sponsæ; quia absque justa causa non observantur regulæ sponsalium seu conditiones, quæ in ipsis subintelliguntur, ut indissolubilia persistant.

Probatur itaque sponsalia non mutare speciem peccati; quia in primis talis fornicatio non est proprie injustitia, cum sponsa nondum sit aliena, id est, alterius; nondum enim transtulit corpus suum in dominium viri, ut clarum est. Neque etiam est infidelitas; quia non promisit corpus suum custodire castum; sed solum tradere illi corpus suum, quale erit tempore, quo celebrabitur contractus.

Confirmatur 1. quia sic se habent sponsalia ad Matrimonium, sicut votum Religionis ad Professionem religiosam; sicut enim sponsalia sunt promissio tradendi corpus, Matrimonium verò ipsa traditio; ita votum Religionis est promissio tradendi se Religioni, Professio autem est traditio: sed per votum simplex Religionis, non acquirit Religio jus, ne promittens tradat alteri corpus suum per fornicarium concubitum, neque illa circumstantia est explicanda in Confessione; ergo neque circumstantia sponsalium in fornicatione sponsæ. Enimvero sponsus tantum videtur habere jus, ne tradam corpus meum alteri per Matrimonium, quia per istud impeditur Matrimonium sibi promissum, ita ut, tametsi velit, non possit sponsæ suæ nubere, nisi Matrimonio jam contracto per mortem dissoluto. Sicuti Religio, cui promissum me tradere, solum videtur habere jus, ne me tradam alteri Religioni incompatibili.

Confirmatur 2. quia fustibus cædens aliquem, censetur fratribus cæsi injuriam irrogare;

490.
Expenditur.

491.
Probat
sponsalia non
mutare spe-
ciem pec-
cati.

492.
Confirmat
tunc 1.

Secunda
confirmatio.